

ספר התשובה והוא סדר תיקוני תשובה

חלק ב

אור הזוהר 424 * חשוון תשע"ד

מפעל הזוהר העולמי

בנשיאות נ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א מחבר למעלה מאלף ספרים טל: 0527651911

גדולי הצדיקים ואומרים ללמוד זוהר הקדוש

ענף ג'

ברוך השם לא אלמן ישראל, הספרים הקדושים כתבו כי אין העולם יכול להתקיים אלא כשיש ל"ו צדיקים נגלים ול"ו צדיקים נסתרים ועליהם העולם עומד.

עוד כתבו שהעולם מתקיים על ג' עמודים תורה עבודה וגמילות חסדים. והקושיא עצומה, אנו רואים כל כך הרבה רבנים בתי מדרשים וישיבות לאלפים ואולי לרבבות בתי מדרשים וישיבות וכוללים מלאים ברוך השם, ואף על פי כן אנו שומעים כל כך הרבה צרות שכל יום גרוע מחברתה ואין איש שם על לב על מה ולמה באים כל הצרות האלו ומה היא הגורם האמיתי לכל הצרות הגדולות רחמנא ליצלן.

ברוך השם שזכינו שאיזה צדיקים נסתרים עובדי ה' באמת הוציאו לאור ספרי שער התשובה - מאמר יומי לעניני תשובה, מסודר ללמוד מידי יום ביומו - תשובה יומית, וגם כן לפי פרשיות השבוע, שכך יוכל להתחיל באיזה יום שרוצה. ובו מבואר כל עניני תשובה שהוא יסוד היסודות של האמונה בשכר ועונש, כולל עונשי הגלגולים, (וכבר יצאו לאור עולם ספרי שכר ועונש ששה חלקים מסודר על פרשיות השבוע) ועניני יראת שמים

מלוקט מספרי חכמינו זכרונם לברכה ראשונים ואחרונים ומזוהר הקדוש וספרי האר"י זכרוננו לברכה ומשם נתגלה לנו שהעיקר עבודת ה' היא מה שגילה לנו האר"י זכרוננו לברכה שהעמודי עולם תורה ועבודה וגמילות חסדים הם שווים אך ורק אם יראת שמים כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא אוצר של יראת שמים בלבד, ובלי יראת שמים כל התורה והעבודה אינו נחשבת לכלום, ואי אפשר להגיע ליראת שמים בלי תשובה ואמונה ביראת העונש. והעיקר של גמילות חסדים היא לרפאות הנפש להביאו ליראת שמים, וזהו אוצרו של הקדוש ברוך הוא, וכמו שאנו אומרים בתפלה "לעולם יהא אדם ירא שמים, וכמו שכתב בספר הקדוש מאור עינים (פרשת שמיי) וזה לשונו: כתבו בשם הבעל שם טוב זכרוננו לברכה שכל הפחדים אפילו בבעלי חיים המגיע לאדם, היא כוונת השם ברוך הוא להפחידו כדי שיזכור לירא את השם.

ואם האדם חכם ומתבונן את זה אין שום דבר המפחידו להרע לו, מחמת שבתחלה הייתה כוונת השם ברוך הוא להפחידו לא משום שיענישו על ידי הפחד, כי אם שמפחד זה יבא לירא ולפחד מהשם. וכן יעשה האדם. אבל אם האדם לא יתבונן את זה ולא

"ה' משמים השקיף על בני אדם לראות היש משכיל דורש את האלוקים", בפסוק הזה אנו רואים שהעיקר החכמה היא לדרוש את האלוקים, ולהבין אשר יש מנהיג ושלט בעליונים ובתחתונים, ומלכותו בכל משלה על בני אדם, ועל כל מה שנמצא ונראה בכל העולם, וכל זה כטיפה מן הים נגד הנבראים בעולמות העליונים אשר אי אפשר לראותם. ועל ידי זה יכול האדם לבוא ליראה ופחד מפני גדולתו יתברך שמו.

על ידי זה שנעשה כל אשר ביכולתנו להחזיר את אחינו בני ישראל לאבינו שבשמים, נזכה בקרוב ממש להיושע בתשועת עולמים, ולא ישמע עוד שוד ושבר בגבולנו, ומדת הרחמים עלינו התגלגלי, ובעד עמך רחמים שאלי, אמן כן יהי רצון.

א) ובדברי הבעל שם טוב הנזכר לעיל, מצאנו הפתרון לצמוא את הדרך הנכון כיצד ניתן לגדוע זרוע רוצחים ותעונות ואסונות אלו. כנסת ישראל אין כוחה אלא בתשובה. אנו מתפללים בכל יום "בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס", איך נוכל לזכות לבונה ירושלים ה' שהשם יבנה לנו את ירושלים כמו שאנו מבקשים בתפילתינו "ולירושלים עירך ברחמים תשוב", "עירך", (ולא עירם של פושעי ישראל), הוא רק על ידי שכל אחד יקבל על עצמו "עול מלכות שמים" ויתנו באהבה רשות זה לזה להקדיש (הזמן שלהם) ליוצרים (ולא בלבות הזמן באהבה ותענוגים גשמיים ודברים של מה בכך), בנחת רוח, קדושה כולם כאחד יענו באימה ויאמרו ביראה קדוש, קדוש, קדוש, ה' צבקות מלא כל הארץ כבודו. צריכים אנו לזכור מאמר דוד המלך עליו השלום שאמר:

את התינוק למקומו. אמר לו אביו: מה עשה לך הזאב? אמר לו הכניסני לתוך חורבה, ושמעתי בת-קול שהיתה אומרת לו: לא על זה שלחתי אותך, אלא על בן פלוני! ולא הספיק הנער לגמור את הדבר, עד ששמעו קול בכי צועקים ואומרים: בן פלוני נשכו הזאב! עד כאן לשונם.

ומזה אפשר להבין שמע שאנו שומעים מה קרה שם ושם, צריך לדעת שעל כל דבר יש בת קול מיוחד מן השמים כמו שאמר החפץ חיים זכר צדיק לברכה שעל כל כדור יש כתובת מיוחדת באיזה מקום, הכתובת והזמן.

ידוע שעכשיו בחודש ניסן הוא זמן הגאולה ובכל יום ויום אנו מחכים לו שיבא, כמו שכתב החיד"א בספרו לב דוד שבליל פסח אנו בני חורין ומעותדין לגאולה. וכן כתוב האור החיים הקדוש על התורה בפרשת ראה בשם הזוהר די חדא קהלה או חדא כנישתא יתערון בתיובתא, מיד אתי בן דוד.

הנביאים וחכמינו זכרונם לברכה הקדושים מודיעים לנו בלשון ברורה מאוד, שכל התיקונים לא יועילו להסיר החרון האף הגדול של "צרות רבות" מן הדור, כל עוד שלא נתקן בראש וראשונה את עניני התשובה שבא על ידי אמונה בשכר ועונש, ועניני

חינוך, חופה וקדושים, מקוואות כשרות, טהרת המשפחה, כשרות, ועוד. ולקיים דברי חכמינו זכרונם לברכה (סנהדרין לז): "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא", כמבואר בש"ס ופוסקים.

וראיתי בספר אחד שהצדיק הקדוש רבי משה לייב מסאסוב זכותו יגן עלינו, נכנס לבית המדרש ושמע איך שחסידיו פלפלו במשנה סנהדרין (דף לז), כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא ורש"י הקדוש מבאר המשנה של "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא", וכו': שמאדם אחד יוצא עולם מלא ממש, וכל אחד אמר חשבון שלו, כמה אנשים שיוצאים מאדם אחד, כדי לדעת בדיוק החשבון כמה אנשים שיכולים להציל אם מצילים רק נפש אחת מישראל, ואמר רבי משה לייב מסאסוב זכותו יגן עלינו, למה אתם צריכים לעשות חשבונות, הלא אנו רואים בתורתנו הקדושה שמ"אדם הראשון" לבד יצא ממש עולם מלא. ואין כאן מקומו להאריך בזה, רק נציין כמה מראה מקומות להמעיינים, בשאלות ותשובות תשב"ץ (ח"ב תשובה מ"ז), שאלות ותשובות הריב"ש (תשובה תל"א) שאלות ותשובות בנימין זאב (תשובה רפ"ב, ש"ג), מהרלב"ח (תשובה ע"ז).

וידוע שבמצות צדקה אין לך דבר שהוא קודם לפדיון שבויים כמבואר ברמב"ם (פרק ח' ממתנות עניים הלכה י') וזה לשונו: פדיון שבויים קודם לפרנסת עניים ולכסותן, ואין לך מצוה גדולה כפדיון שבויים וכו', והמעלים עין לעזור לאחינו בני ישראל בכל מקום שהם, הוא יותר חמור ממעלים עין מפדיון שבויים שהרי הוא כבר פדוי ואין כאן נסיון הממון הגדול לפדותו, רק לעזור לו שיוכל לקיים עיקרי יסודי הדת. ועל ידי ששולחים לחבירו ספרים על יסודי הדת יכולים בנקל להצילו.

וזה לשון הרמב"ם שם, "והמעלים עיניו מפדיונו הרי זה עובר על "לא תאמץ את לבבך", ו"לא תקפוץ את ירך", ועל "לא תעמוד על דם רעך", וביטל מצות "פתוח תפתח את ירך לו", ומצות "וחי אחיך עמך", "ואהבת לרעך כמוך", ו"הצל לקוחים למות" והרבה דברים כאלו, ואין לך מצוה רבה כפדיון שבויים, עכ"ל, וכלשון הזה כתב המחבר שם בסעיף ב', עיין שם. אם כן הגע בעצמך מה לגבי פדיון שבויים שהיא

יפחד וירא מהשם אז באה עליו הרעה שהיה מפחד ממנה. וזהו אשרי אדם מפחד תמיד, היינו שבכל הפחדים המגיעים עליו על ידי זה הוא ירא מהשם ומתפחד ממנו תמיד ואז אשרי לו.

עם ישראל שרויים בפחד כה גדול ואין איש חושב כי הפחד הזה יש לו איזה שייכות וכתובת מיוחדת לכל אחד ואחד.

הפחד הגדול בארצינו הקדושה אי אפשר לתאר, אדם הולך על הרחוב ואם עד כמה שעות לא בא הביתה ולא שמעו ממנו כבר חושבים מי יודע מה קרה איתו חס ושלום? מפחדים כל רגע בכל מקום מי יודע אולי יש כאן פצצה חדשה!! ואין איש שם על לב על מה ולמה באים כל הצרות האלה?

וזה מה שגילה לנו הבעל שם טוב הקדוש שאשרי אדם מפחד תמיד, טובב על יראת העונש, וכמו שמובא בספר שבט מוסר (פרק כ"ב) וזה לשונו:

וכדרשת רבותינו זכרונם לברכה: מעשה בחסיד אחד שהיה עומד ומתפלל ובא הזאב ונטל בנו מאצלו, ולא הפסיק את תפלתו. ואחר שסיים אמרו לו תלמידיו: רבנו, לא חסת בעצמך כשבא הזאב ונטל את בנך מאצלך? אמר להם: תיתי לי, שלא חסתי בו! לא הספיק לגמור את הדבר, עד שבא הזאב והחזיר

(ב) נבוא ונתבונן קצת בפרט בזמן הזה אשר עם ישראל בארץ הקודש נתון במצב קשה מאוד ומעורר חרדה, דם ישראל נשפך כמים, צוררי ישראל הרימו ראש וחוצפתם הולכת וגוברת, והאחרון הכביד נוכח הפיגוע האיום שהפיל חללים הי"ד, ופצע עשרות, ובמקום זה ביום אחד 11 יהודים נהרגו וחמש נפצעו קשה, ביום אחד, ביום אחד, בלי פצצת ערבים, בלי מכונית תופת, בלי פגזים, 5 חיילים נהרגו, וצדיק ואשתו ועוד משפחת יהודים טובים נהרגו, והרבה פצועים, כל אחד במקום אחר בתנועות דרכים, השם יתברך ירפאם ויחלימם במהרה.

ולא די זה מה שהעריבים עושים לנו, והרבה אנשים חושבים שזה בדרך הטבע, כי אם העריבים גרים אתנו, בוודאי שצריך להיות פצצות, וכבר הרגלו בזה, ואין איש שם על לב שצריכים לעשות תשובה, לכן שלח לנו הקדוש ברוך הוא אסון חדש עם הרכבת, שעלה לנו הרבה קרבנות ופצועים רחמנא ליציל, והכל כדי לעורר אותנו שנחזור בתשובה.

עם ישראל, אנחנו כל כך עיוורים, הס"מ מסמא את העיניים לראות את האמת, אפילו כשיש לנו כל כך הרבה קרבנות, רוצים אנו לשכוח שה' שולח לנו הכל אך ורק למטרה אחת לזכור ולהגיע לתכלית האמיתי לחזור ולהדבק אך ורק בהקדוש ברוך הוא, ורק על ידי שכל אחד יקבל על עצמו לחזור ולהתקרב אליו יתברך שמו.

הספר הזה מפיץ אור נוגה, ומורה באצבע על גודל חומרת חיוב הערבות והתוכחה המוטל על כל איש ואיש מישראל על חבירו, ושעם ישראל מאוחדים כגוף אחד, והעונשים הנוראים שנתחייבו על ידי הערבות, ומתבאר בזה איך לקיים מצות התוכחה ומחאה כמבואר בש"ס ופוסקים ועיין שבת (דף נד), ובשבת (דף קיט). שחורבן ירושלים היה על שלא הוכיחו זה את זה, וראה (ב"מ דף ל) שאפילו תלמיד לרב חייב להוכיח אפילו מאה פעמים, ובסנהדרין (דף כח). "וכשלו איש באחיו איש בעון אחיו", מלמד שכולם ערבים זה לזה, והוא שהיה בידם למחות ולא מיחו, וכל הנגעים באים על מניעת התוכחה כמבואר בזוהר הקדוש (חלק ג' דף מ"ו): עיין שם.

חוב קדוש מוטל על כל אחד ואחד מישראל לעמוד על המשמר להיות בעזרתם של כל עם ישראל להחזירם בתשובה בתורה ועבודה וגמילות חסדים ובעניני מילה,

בשמות (עיין שם שהאריך). וכתב עוד שם, שמ"ט שערי בינה שנמסרו למשה רבינו בו כלול כוחות של כל הנבראים ותולדותם וכוחות הנפש ובריאת העליונים והתחתונים, וכל הנמסר למשה רבינו עליו השלום בשערי הבינה הכל נכתב בתורה בפירוש, או שרמוזה בתיבות בגימטריאות או בצורות האותיות וכו' או בקוצי האותיות ובכתריהן וכו' (עד כאן דבריו הקדושים). המורם מכל אלה דהכל נרמז בתורה הקדושה, וישתנו צירופי אותיות התורה לכמה פנים, ועל ידי השתנות הצירופים ירמזו על ענינים רבים ונשגבים.

ונקדים עוד מה שאמרו זכרונם לברכה בבראשית רבה (פרשה ב' ס"ד) רשב"ל פתר קריא בגליות והארץ היתה תוהו זה גלות בבל וכו' על פני תהום זה גלות ממלכת הרשעה וכו' עד כאן דברי המדרש.

מבואר דהקדוש ברוך הוא רמז בתורה הקדושה מיד בשעת בריאת העולם את כל הגלויות וכל מה שיארע לישראל בכל הדורות, ולכאורה הרי די' לצרה בשעתה, ולמה ירמוז הכתוב על הגלות והחורבן מיד בשעת הבריאה.

ויובן על פי מה שכתב הכלי יקר על הפסוק "והארץ היתה תהו ובהו", ולכאורה מה צורך בידיעה זו ומה דהוה הוה. ונראה לי, לפי שמששת ימי בראשית והלאה אין הקדוש ברוך הוא משנה שום דבר מכמות שהי', וצפה הקדוש ברוך הוא שעל ידי מעשה הרשעים יחזור העולם לתהו ובהו כמו בדור המבול, וכן בחורבן הבית כתיב ראיתי את הארץ והנה תהו, והודיע לנו הכתוב שאם יקרה בזמן מן הזמנים שעל ידי מעשה הרשעים יחזור העולם לתהו, לא יהיה נחשב שינוי בבריאה וכו' כי תנאי התנה הקדוש ברוך הוא עם כל מעשה בראשית שעל ידי קלקול הרשעים יחזור העולם לכמות שהיה עד כאן תוכן דבריו זכרונם לברכה, והוא כעין מה שכתב הרמב"ם זכרונם לברכה הטעם מה שהתנה הקדוש ברוך הוא תנאי עם הים שיקרע לישראל, ולכאורה מה צורך לתנאי זה הלא השם יתברך כל יכול והוא אמר ויהי, ויתקיים דבורו יתברך

הסמוכים בפרשת בשלח ויסע ויבא ויט וכו', וראה בפ' ר"א ב"ע שמות ל"ג כ"א ובפסיקתא זוטרתא בשלח י"ד כ"א דע כי אלו שלשה פסוקים ויסע ויבא ויט כל אחד ואחד יש בו ע"ב אותיות כנגד ע"ב שמות, ומהם אתה מוצא שם המפורש את מן הראשון ואת מן האמצע ואת מן האחרון וכו', ותמצא זה השם בספר הישר והוא הנקרא וה"י יל"י ס"ט על"ם כו'.

וראה במגלה עמוקות אופן קע"ט שכתב שם של ע"ב יש בו כל כ"ב אותיות חוץ מאות ג', וכן בשלשה פסוקי ימין שבתורה ימינך ה' נאדרי ככה, נטית ימינך, מימינו אש דת למו יש בכל אחד כל אותיות ולא נעלם רק אות גימל, וכן בפסוק וללוי אמר תומיך ואוריך, ג"כ נעלם ג', וכן בפסוק ארון וכפורת וכרובים (ועי' בכלי יקר ושפתי חכמים תרומה כ"ה י"א אות ק), וכן בפרשת סוטה וכן בכל תמניא אפי באות ק', וכן ב"א סליחות שהתפלל שלמה על בית המקדש, ה' במלכים ו' בדה"י, בכל אלו אין בהם גימל כו' עיין שם.

וראה בזהר צו ל"ד ע"ב ומום אין כך אלו הסנהדרין דאינון לקבל ע"ב שמהן, וכתב בספר דברי יצחק שהכוונה שהצירוף האחרון הע"ב הרי הוא "מום", וזה שאמרו דסנהדרין קבל ע"ב שמהן, ואם תאמר הרי סנהדרין אינם רק ע"א, על זה סיימו ומו"ם אין כך, עיין שם.

ערבות ומחאה. שכל ישראל ערביין זה לזה. דמכיון שאלו הם יסודי עמודי העולם, הרי כל רפיון שבזה גורם לחרון אף גדול ולהתמוטטות העולם.

ונבוא לבאר הענין בעזרת ה', ונקדים מה שכתב הרמב"ן זכרונם לברכה בפתיחתו על התורה וזה לשונו: "יש בידינו קבלה של אמת, כי כל התורה כולה שמוותיו של הקדוש ברוך הוא שהתיבות מתחלקות לשמות, דרך משל כי פסוק בראשית ברא אלקים יתחלק גם לתיבות אחרות, וכל התורה כן, מלבד צירופיהן וגימטריותיהן של שמות, וכבר כתב רש"י זכרונם לברכה במסכת סוכה (מ"ה עמוד א') כי השם הגדול של ע"ב באיזה ענין הוא בג' פסוקים ויסע ויבא ויט בפרשת בשלח וכו', (וראה בספר הקדוש קב הישר פרק ס"ה).

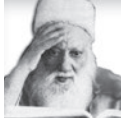
[והנה שם ע"ב שמות של הקדוש ברוך הוא מובא ברש"י (סוכה מ"ה ריש עמוד א' דיבור המתחיל אני והוא בגימטריא אנא ה') ויצאים מן הפסוקים ויסע ויבא ויט. ובזה המזמור מרומזים כל אותיות של ע"ב שמות, ועיין בתוספות יום טוב ובאור החיים הקדוש שם. ובספרי הבעל שם טוב מובא, שכשאמר הקדוש ברוך הוא "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו", מקשים המפרשים מה היה לו למשה רבינו עליו השלום לעשות בעת צרה חס ושלוש אם לא לצעוק אל השם יתברך; [אז עס טוט וויי שרייט מען]. ומתצדים המפרשים, שהיות והיה הקטרוג גדול, שהסמ"ך מ"ם טען הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, והשם יתברך לא יכל להשתיק את המקטרג, לכן אמר הקדוש ברוך הוא למשה מה תצעק אלי, לא יעזור לך כולם הצעקות, רק "דבר אל בני ישראל ויסעו", פירוש תכיון השם של חסד (ע"ב) "ויסע ויבא ויט", שבג' פסוקים אלו יש שם החסד. ובזה השם יכולים להשתיק כל שטן ופגע רע ומקטרג].

ונראה שהתורה הכתובה באש שחורה על גבי אש לבנה בענין זה שהזכרנו היה, שהיתה כתובה רצופה בלי הפסק תיבות, והיה אפשר בקריאתה שתקרא על דרך השמות, ונתקרא על דרך קריאתינו בענין התורה והמצוות, ונתנה למשה רבינו עליו השלום על דרך קריאת המצוות, ונמסר לו על פה קריאתה

הצלת הגוף מסכנה נאמר להלכה שנתנית צדקה כדי לפדותו היא קודמת לכל, אם כן מכל שכן וקל וחומר בנידון שלפנינו שאנו תובעים עליה דיינו הצלת הנשמות והגופים השבוים. ואשרי חלקם של אותם הנטפלים למצוה רבה של זיכוי הרבים לקרב לב ישראל לאבינו שבשמים ולהציל עם ישראל, וה' יהיה בעזרם, ויהי חלקינו עמהם.

ד) ע"ב שמות היוצאים משלשה פסוקים אלו (שמות יד, יט-כא): "ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם, ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמוד מאחריהם." "ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל, ויהי הענן והחושך ויאר את הלילה, ולא קרב זה אל זה כל הלילה." "ויט משה את ידו על הים, ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה, וישם את הים לחרבה ויבקעו המים".

ככל פסוק יש ע"ב אותיות, וכל שם ושם משלש אותיות פסוק אחד ישר, ואחד הפוך (למפרע) ואחד ישר. (וזהר ויקרא קנא): ועיין מזה בזהר שמות נב, ער. ויקרא נא: זו"ח פרשת אחרי, ד"ה פתח. תקוני זוהר, תיקון ע קז: תקוני זו"ח קיח. ע"ח שער נו"ן פ"ה, שעה"כ ק"ש דיוצר סוף דרוש ה'. ועיין רש"י סוכה מ"ה ריש ע"א ד"ה אני והוא בגימ' אנא ה' ועוד משבעים ושתיים שמות הן הנקובים בשלש מקראות

תנאי מיד בשעת הבריאה כמו שכתוב בכלי יקר הנזכר לעיל.

ומעתה כבר היו מוכנים הצירופים ההם, והרוח הקודש גילה לחכמי ישראל אותם הצירופים אשר היו מוכנים מתחלת הבריאה".

וביאר מהו ענין ההפרש הזה ואיך תחלה לא היה הנחלה והצער אלא על נפשנו ולא לגופנו. ואמר "אזי עבר על נפשנו המים הזדונים" הם שאר האומות הנקראים מים הזדונים כנזכר בספר הזוהר פרשת פנחס ופרשת ויקרא בענין ניסוך המים שבחג. והנה כל כוונתם היתה להמיר דת ישראל שלא יעסקו בתורה ולא יקיימו המצוות כנודע בזמני השמד חס ושלום. והנה זה היא נחלה לנפשנו לא לגופנו. כי לא היתה כוונתם אלא על הנפשות לבד להוציאם מן הדת, אלא שמזה היה נמשך לנו היזק אל גופנו שהיו הורגים אותנו כשלא רצינו להמיר דתנו. ועל ידי כך אדרבה הבורא ברוך הוא היה מרחם עלינו. וזה שאמר "ברוך ד' שלא נתננו טרף לשניהם", וכמעשה דניאל על התפלה ודחנניה מישאל ועזריה על דלא פלחו לצלמא וכאלה רבים בצדיקים פרטיים. ואף גם בכללות ישראל לא עזבנו הוא יתברך "ולא נתננו טרף לשניהם" והננו קיימים. יען ראה כי כוונתם להעבירנו על תורתו ומצוותיו ותקנתו קלקלתו. ומה שביקשו לטרוף נפשנו ולהמיתם בסוד הרשעים בחייהם קרויין מתים לא נתננו טרף לשניהם. מה שאין כן בגלות ישמעאל שהם רוצים להרוג נפשות וגופות ולכלות הממון של ישראל ולבולעם חיים ולא להשאיר מהם שורש וענף.

גם ירמוז על המים הזדונים הטמאים שהיו מזין כומרי אדום על ישראל והיו ממירין אותם על כרחם באונס. וז"א אזי עבר על נפשנו, כי לא העברנום אנחנו מרצוננו, ולכן כיון שאנוסים היינו ריחם ד' ית' ולא נתננו טרופים בין שניהם לעולם, כי אחר שכבר טרפו אותנו בידיהם כנזכר, אמנם לא גמרו לטרוף אותם גם בין שניהם, כי אז לא היתה לנו תקוה חס ושלום. וזהו ענין האנוסים "מספרד" "זמפורטוגאל" שחזרו לדת ישראל לאלפים ולרבבות ויצאו מתחת ידם ולא נשארו גוים אבודים ביניהם ת"ל. מה שאין כן בגלות ישמעאל שעתידין להצר את ישראל צרות קשות ומשונות לא נראו כמותם כנזכר לעיל בשם רבותינו זכרונם לברכה שלכן נקרא שמו ישמעאל, ואם כן אנחנו לא נדע מה נעשה, ואין לנו תקוה אחרת זולתי שנבטח בשמו הגדול יתברך שיושיענו מידם, וזה שאמר "עזרנו בשם ד'" וכו', כלומר סיבת בטחוננו בו יתברך הוא, לפי שהוא אשר עשה את השמים ואת הארץ. ונודע כי לא בראם אלא בשביל ישראל שיקיימו את התורה כמו שכתבו רבותינו זכרונם לברכה על בראשית ברא וכו' בשביל התורה שנקרא ראשית, ובשביל ישראל שנקראו ראשית, וכמו שכתוב "אם לא בריתי יומם וגילה חקות שמים וכו'", ואם כן מוכרח הוא שיעזרונו מידם ויגאלנו גאולה שלימה העתידה במהרה בימינו כדי שיהיה קיום לשמים ולארץ כנזכר, כי אין להם קיום זולתי על ידי ישראל, עד כאן דבריו הקדושים.

והקדוש ברוך הוא ינחמנו בכפליים, עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה של זיווג י"ה-ב' ה', והזיווג יעלה יפ"ה, וכמו שכתב בספ"ק זרע קודש מהרה"ק מראפשיץ זכותו יגן עלינו על האי דאמרי אינשי בשעת החתונה שהזיווג יעלה יפה, דהכוונה הוא, דכתבו בספרים הקדושים כי לעתיד ישתנה שם הוי"ב ב"ה לאותיות יהי"ה בשתי יודי"ן, והשילוב של השני שמות אדני"י יהי"ה יעלה למספר צ"ה כמנין תיבת יפ"ה, וזהו שמברכים שזיווגם יקרב את ביאת המשיח ואז יעלה זיווג השמות כמספר יפ"ה, בב"א.

אף בלי תנאי. אך כדי שלא יהא נחשב כמו שינוי בבריאה, על כן הותנה תנאי מתחלת הבריאה. נמצא שאין זה שינוי, מתחלת הבריאה היה על דעת כך, וכל הגליות¹ כבר הם מרומזים בתורה הקדושה בתחלת הבריאה, כמו שכתוב בבראשית רבה הנזכר לעיל והיה

(ה) ויען כי עתה עת צרה היא ליעקב, בפרט בארצינו הקדושה אשר בני ישמעאל מצירים את רגליהם של ישראל רחמנא ליצלן, על כן כדאי להעתיק את לשון הזוהר של הגאון הקדוש רבי חיים וויטאל זכותו יגן עלינו בספר הקדוש עץ הדעת טוב על תהלים, (שם קכ"ד), על פסוק שיר המעלות לולי ד' שהיה לנו וכו', וזה לשונו:

כבר ידעת כי הגליות אינם אלא ד', בבל ומדי ויון ואדום. אבל עוד עתידין ישראל להיות באחרית הימים בגלות ישמעאל כנזכר בפרקי ר' אליעזר ובמדרשי רבותינו זכרונם לברכה, ובספר הזוהר סוף פרשת לך לך ובענין משא דומה וכו'. ושם בפרשת לך לך אמר כי ישמעאל להיות בן אברהם ונימול נקרא פרא אדם ולא אדם גמור מפני שמל ולא פרע. אבל שאר ד' הגליות הן משולות אל החיות כנזכר בספר דניאל. והנה דוד עליו השלום נתנבא ברוח הקודש במזמור זה כל מה שישראל עתידין להיות בגלות הנזכר.

והנה בהיות ישראל בגליות הארבעה הם עתידין לומר לולי ד' שהיה לנו נא. כלומר עתה בד' גליות אלו היינו אובדין לגמרי כמו שכתוב אח"כ אזי חיים בלעונו וכו' וסרס את המקרא כאילו אמר יאמר ישראל לולי ד' שהיה לנו. ר"ל עתה באלו הד' מלכיות. אבל עוד יש גלות חמישי אחרון לכולם וקשה מכולם. והוא גלות ישמעאל הנקרא פרא אדם כנזכר לעיל ואינו נמשל אל החיות. ואז יאמרו ישראל באופן אחר. והוא לולי ד' שהיה לנו בקום עלינו אדם, כי להיותו אדם לסיבת היותו בן אברהם ויש לו זכות אבות כמו שמצינו שאמר לו ישמעאל יחיה לפניך, וגם יש לו זכות המילה, כי גם לסיבה זו נקרא אדם ולכן גלותו תקיפה משאר ד' מלכיות. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כי לכן נקרא ישמעאל על שעתידין ישראל לצעוק צעקות גדולות בימי גלותו ואז ישמע א-ל ויענם. ולפי ששאר האומות תמיד היתה בהם ממשלה על שאר אומות, ולא כן ישמעאל שתמיד היו ערביים שוכני אהלים ומדברות ואין להם עסק עם זולתם. אלא נמשלים ללסטים היוצאים ומקפחים בני אדם וחוזרין לאהליהם וכמו שכתוב והוא יהיה פרא אדם ידו בכל וכו', ואחר כך עתידין למלוך על העולם ועל ישראל. לזה אמר בקום עלינו, על דרך מה שנתבאר בספר הזוהר על פסוק ויקם מלך חדש דבקדמיתא הוה שפיל מכל אומיא והשתא קם למלוכה. וביאר את אשר יאמרו אז ישראל בגלות ישמעאל שקם הערבי ההוא נביאם משפלות גדול לרום מעלות כנודע.

וזה אשר יאמרו אז לולי ד' שהיה לנו בקום עלינו אדם שהוא ישמעאל, אזי חיים בלעונו וכו' כלומר אזי בזמן זה הגלות הה' הוא משונה מכל מה שעבר, כי אז חיים היו רוצים לבלוע אותנו עד דרך "ותבלען השבלים וכו' ולא נודע כי באו אל קרבנה" וכו' כי חס ושלום בחרות אפם בנו רצונם למחות שם ישראל מתחת השמים כדמיון הדבר הבלוע שאין מציאותו נודע כלל וכאילו לא היה כנז'. וזה אמרו אזי חיים בלעונו וכו', מה שאין כן בד' גליות הראשונות אשר אזי המים שטפונו וכו', כי גלותם יותר קל והיינו אז דומים למי ששטפוהו המים וגופו קיים ולא נבלע לגמרי. כי אז הנחלה והכאב לא עבר אלא על נפשנו ולא על הגוף מה שאין כן בגלות ישמעאל אשר בלעונו חיים בהיותנו בגוף ונפש מחוברים יחד.